

ADVIES

GROTE PROJECTEN

AANVRAAG: De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier NR: BGR2016-65

AANVRAGER: Stg. Beeldenstorm

BIJEENKOMST ADVIESCOMMISSIE: 12 juli 2016

BEGROTING: €524.150,-

AUTEUR: Anne Erkelens-Schuurmans

GEVRAAGDE BIJDRAGE: €152.500,-

1. ALGEMEEN

Beeldenstorm is een kunstenaarswerkplaats voor glas, metaal en kunststof in Eindhoven. In 2017 en 2018 wil de werkplaats meer zichtbaar worden. Het project De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier moet dit gaan bewerkstelligen: vanaf 2016 is men in de voorbereidende fase concepten aan het ontwikkelen, in 2017 starten diverse 'Artist Villages' (talentontwikkelingsprogramma's) en komt er een symposium. Ten slotte is er een locatietentoonstelling in 2018 op bijzondere plekken in Eindhoven met als curator Stef van Bellingen, waar uitsluitend nieuw werk getoond zal worden. Naast deze tentoonstelling worden er in samenwerking met EHV365 in 2018 ook (blijvende) designroutes door de stad ontwikkeld. Men schat in dat er met het project in totaal 25.000 bezoekers bereikt zullen worden.

Lex van Lith (directeur Beeldenstorm) en Wim Viaene presenteerden zich aan de adviescommissie met een helder verhaal waarbij als voorbeeld de expositie Coup De Ville in Sint Niklaas werd uitgelicht. Verder ging het gesprek over het terug naar de stad brengen van de 'maakindustrie', de ontwikkeling van Beeldenstorm en de verbinding met het publiek.

2. OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 VERPLICHT

a. Het project is van hoge culturele kwaliteit, tot uitdrukking komend in oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap (score: goed)

Werkplaats Beeldenstorm koppelt verdieping van inhoudelijke ideeën aan de ontwikkeling van ambachtelijk vakmanschap en de commissie onderschrijft dat het interessant en nuttig is om dit (meer) zichtbaar te maken aan de buitenwereld. Het project De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier, waarmee Beeldenstorm haar imago als gesloten plek wil bijstellen, bestaat uit een samenhangende serie ontwikkeltrajecten die uitmond in een internationale locatie tentoonstelling. De commissie vindt de stappen die Beeldenstorm voor het project omschrijft logisch en heeft vertrouwen in de opzet van het hele traject van Artist Villages, symposium tot tentoonstelling. Beeldenstorm onderzoekt met dit project tevens haar positie en de mogelijkheden binnen de driehoek makers-onderwijs-bedrijfsleven en de commissie onderschrijft de noodzaak voor de organisatie om hier een stap verder in te zetten. De werkplaats kan zo, met de samenwerkende partner-werkplaatsen, een belangrijke(re) schakel in dit proces worden. De commissie gelooft dat Beeldenstorm met dit project een nieuwe uitstraling naar buiten toe kan krijgen en dat het een stap in de ontwikkeling is om een laagdrempelige, toegankelijke faciliteit te worden die kennis deelt en makers de gelegenheid biedt te onderzoeken en te creëren.

Ondanks dat in dit stadium van het project namen van deelnemende kunstenaar nog niet bekend zijn (dat is inherent aan het concept dat deels gebaseerd is op aanmeldingen van kunstenaars), heeft de commissie vertrouwen in de kwaliteit van het eindproduct. Zowel curator Stef van Bellingen als de andere betrokkenen bij de inhoud van dit project hebben een goede staat van dienst. Van Bellingen is o.a. directeur van WARP (Contemporary Art Platform) te Sint Niklaas en projectmanager Wim Viaene is zeer ervaren als zakelijk leider van diverse Vlaamse culturele organisaties en projecten (o.a. Rossinant, audiovisuele kunstwerkplaats

SoundimageCulture). Ook kunsthistoricus/archeoloog Michel Dewilde (WARP, Museum Voor Schone Kunsten Gent, Triënnale Brugge) is inmiddels als curator aan dit project verbonden.

b. Het project versterkt het cultuursysteem van de provincie Noord-Brabant op duurzame wijze (score: goed)

Met De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier stelt Beeldenstorm zichzelf als doel het verduurzamen van de positie van de kunstenaarswerkplaats door onder andere een grote tentoonstelling te organiseren. De commissie is van mening dat dit zeker de positie van Beeldenstorm op zowel inhoudelijk gebied als qua ondernemerschap kan verbeteren, en onderschrijft dat het project een vliegwielfunctie heeft door bij te dragen aan versterking van de infrastructuur van kennis- en onderzoekscentra in Brabant.

De locatietentoonstelling zal op zichzelf impact hebben doordat kunstenaars 'ingrepen' zullen gaan doen op de diverse locaties en dit is een opvallende en aansprekende manier van presenteren.

De commissie vindt het in het kader van duurzame versterking van het cultuursysteem ook positief dat in de pitch gemeld werd dat Beeldenstorm meewerkt aan 'designroutes' die ontwikkeld gaan worden in de stad Eindhoven. Hiervan zullen er zeker een aantal permanent worden. Dat Beeldenstorm hier binnen de context van dit project op aanhaakt, waardeert de commissie.

Het in 2014 opgerichte overkoepelende Platform Werkplaatsen en met name ook de fusie van Beeldenstorm met Grafisch Atelier Daglicht bevestigen dat het hier niet gaat om een eenmalige impuls maar dat men al jaren bezig is om na te denken over de positie in de Brabantse cultuursector. De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier markeert bestendiging en verankering van de posities van werkplaatsen. Dit kan ten goede komen aan de gehele gebiedsontwikkeling (Brabant interessanter maken als vestigingsplaats voor kunst en/of ambacht) en helpt mee aan het aantrekken van opdrachten buiten Brabant wat het gehele netwerk van kunstenaarswerkplaatsen beter zichtbaar maakt.

c. Het project is ten minste van nationale betekenis (score: voldoende)

Door deelname van kunstenaars uit verschillende landen aan de 'Artist Villages' en later wellicht de tentoonstelling heeft dit project internationale betekenis. Dit wil volgens de commissie niet persé zeggen dat ook de nationale betekenis van het project evident is maar indien de opbrengst van de tentoonstelling is dat er toonaangevende kunstenaars bij Brabantse werkplaatsen als Beeldenstorm komen werken, zou dit zeker het geval zijn. Door de betrokkenheid van curator Stef van Bellingen heeft de commissie er vertrouwen in dat de kwaliteit van de getoonde werken op de tentoonstelling groot genoeg zal zijn om een internationale betekenis uit te stralen.

Internationalisering blijkt ook uit de 'Artist Village' die in 2017 in Dublin, Ierland opgezet wordt bij collega werkplaats Firestation.

De commissie is van mening dat het aanhaken van dit project bij de Dutch Design Week 2017 nationaal belang onderstreept en vindt verder dat Beeldenstorm met dit project zodanig de positie van het netwerk van werkplaatsen in Brabant versterkt dat het nationale belang verder voldoende onderbouwd is.

d. In het project is sprake van ondernemerschap (score: voldoende onder voorwaarde)

De commissie is overtuigd van de werkwijze die Beeldenstorm binnen dit project hanteert en ziet dat op deze manier de mogelijkheden van werkplaatsen zichtbaar worden gemaakt, zowel aan de bestaande doelgroepen als aan nieuw publiek. De commissie prijst de manier waarop ervaring wordt ingezet. Er wordt met diverse mensen van WARP Vlaanderen samengewerkt en zo wordt kennis en ervaring die men o.a. opdeed met Coup De Ville (een vergelijkbaar project met Artist Villages) in Sint Niklaas gebruikt als inspiratiebron.

Belangrijk onderdeel binnen het project vindt de commissie de samenwerkingsverbanden (o.a. het overkoepelende Platform Werkplaatsen dat sinds 2014 bestaat); deze versterken de ondernemerskracht van Beeldenstorm.

De commissie ziet duidelijk de beweging van Beeldenstorm om voorzichtig stappen richting het bedrijfsleven te gaan zetten. De projecthouder geeft aan dat men zich hiermee vooral op het MKB wil richten en is eerlijk over het feit dat dit traject zich nog in de onderzoeksfase bevindt.

De commissie vindt deze aanzet tot ontwikkeling van het ondernemerschap erg interessant en adviseert het bestuur van Brabant C een onderzoek hiertoe als rendement van dit project te beschouwen. Dit is volgens de commissie relevant omdat soortgelijke instellingen worstelen met dezelfde vraag en behoefte hebben om te weten voor wie ze interessant zouden kunnen zijn. Het onderzoek zou zich moeten richten op het uitwerken van een strategie richting bedrijfsleven, haakt aan bij het samenwerkingsverband met andere werkplaatsen en zou moeten kunnen leiden tot een verdienmodel voor kunstenaarswerkplaatsen. De commissie benadrukt hierbij dat het verduidelijken van de mogelijkheden en onmogelijkheden van dit verdienmodel (hoe realistisch is het) ook een

geslaagde uitkomst van dit onderzoek kan zijn.

e. Het project draagt bij aan de vrijetijdseconomie van de provincie Noord-Brabant (score: voldoende)

Van de drie pijlers van dit project zal de locatietentoonstelling het grootste publieksevenement worden. Deze expo wordt voor een brede landelijke doelgroep opgezet en de commissie ziet de potentie om landelijk publiek te trekken. Er worden bijzondere locaties opengesteld en er zullen rondleidingen worden georganiseerd. Er is contact met VisitBrabant voor de marketing van deze tentoonstelling en dit draagt bij aan de uitstraling buiten de provincie grenzen.

Ook het initiëren van permanente designroutes (zoals ter sprake kwam onder b hierboven) in samenwerking met EHV365 kan volgens de commissie een bijdrage leveren aan een publiekstrekkende werking.

f. Het project is nieuw of geeft een nieuwe impuls aan een bestaand project of organisatie (score: goed)

De adviescommissie prijst de combinatie van talentontwikkeling, nieuwe presentatiewijze en nieuwe samenwerkingsverbanden waarvan in dit project sprake is en onderschrijft het bijzondere karakter van de grote tentoonstelling voor Eindhoven en Brabant.

Ze ziet dat dit traject kunstenaarswerkplaats Beeldenstorm diverse impulsen geeft: de ontwikkeling van hun organisatie krijgt een boost, hun positie als schakel tussen makers, publiek en in de nabije toekomst wellicht ook bedrijfsleven (het ondernemerschap) wordt duidelijker uitgewerkt. Het onderzoek waar onder d sprake van is, kan een nieuwe impuls (gaan) vormen voor kunstenaarswerkplaatsen.

g. Het project kan rekenen op draagvlak in de Brabantse samenleving (score: voldoende)

De verbinding die Beeldenstorm heeft met vak-onderwijsinstellingen in de regio is groot en getuigt van draagvlak. Er wordt, zo oordeelt de commissie, goed samengewerkt met diverse Brabantse onderwijsinstellingen als Sint Lucas Boxtel, TU/e, Avans, Fontys Hogeschool Voor De Kunsten, Design Academy Eindhoven.

Ook uit de inbedding in middelbaar onderwijs blijkt draagvlak: er worden zo'n 4.000 scholieren als publiek verwacht o.a. door de contacten met cultuur profiel-scholen en CKE Eindhoven.

De commissie ziet voor verder draagvlak ook de betekenis van het Platform Werkplaatsen waarin Beeldenstorm naast landelijke en Vlaamse partners met o.a. het Brabantse EKWC verenigd is.

h. Het project draagt bij aan talentontwikkeling in de provincie Noord-Brabant (score: goed)

Talentontwikkeling van beginnende makers is een van de belangrijkste pijlers van De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier. De commissie is enthousiast over de ontwikkeltrajecten die Beeldenstorm in het kader van dit project biedt zodat jong aanstormend talent onder begeleiding uitdagingen kan aangaan en toegang krijgt tot nieuwe netwerken. Dit maakt Beeldenstorm tot een echt leerbedrijf. De koppeling van jonge kunstenaars aan binnen- en buitenlandse curatoren, critici en gevestigde kunstenaars die plaatsvindt binnen de Artist Villages is in de ogen van de commissie een belangrijk onderdeel van kennisdeling.

De commissie is van mening dat deelname aan dit project van jonge kunstenaars substantieel kan bijdragen aan groei en uitbouw van hun artistieke carrières.

2.2 FACULTATIEF (minimaal 2)

i. Het project ondersteunt de ontwikkeling van een culturele hotspot (score: goed)

Beeldenstorm zet met project De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier in op het mee-ontwikkelen van het NRE terrein als culturele hotspot in Eindhoven. Beeldenstorm is hier gevestigd en dit terrein met voormalige nutsbedrijven (gasvoorziening) is aangemerkt als erfgoed. De gemeente creëert er een woon-werk gebied voor creatieven. Ondanks de processen die nog gaande zijn om dit gebied te ontwikkelen is de commissie van mening dat hier sprake is van een culturele hotspot met zowel een creatieve als een openbare functie.

j. Het project is innovatief, doordat het zich binnen zijn discipline of sector onderscheidt in inhoud, uitvoering of cultureel ondernemerschap en specifiek daarmee het cultuursysteem versterkt (score: onvoldoende)

Zoals eerder onder f beschreven prijst de adviescommissie de combinatie van talentontwikkeling, nieuwe presentatiewijze en de nieuwe samenwerkingsverbanden waarvan in dit project sprake is en onderschrijft ze het bijzondere karakter van de grote tentoonstelling voor Eindhoven en Brabant. De commissie vindt het tentoonstellingsconcept door de verbinding van talentontwikkeling met onderzoek in experimentele productie alsook de kunsttoepassing hierin voor de openbare ruimte op deze schaal interessant en is enthousiast over het concept dat productieprocessen nu voor publiek zichtbaar gemaakt worden.

Ze beschouwt deze zaken echter puur als nieuwe impuls (zie onder f) voor Beeldenstorm en wellicht andere

kunstenaarswerkplaats(en). Er is volgens de commissie onvoldoende sprake van innovatie op het gebied van inhoud, uitvoering of ondernemerschap in het kader van dit project. De combinatie van activiteiten is interessant en nieuw voor Beeldenstorm maar de commissie vindt dat er vanuit de aanvraag onvoldoende aanknopingspunten zijn om van een algemene vooruitgang binnen de cultuursector of specifieke versterking van het cultuursysteem te spreken.

k. Het project ligt in het verlengde van het profiel van Brabant (score: zeer goed)

De adviescommissie vindt dat kunstenaarswerkplaats Beeldenstorm zeker de rijke maakindustrie van de provincie Noord-Brabant weerspiegelt die o.a. bestaat uit Textiellab Tilburg, EKWC Oisterwijk en Bio-Artlab Eindhoven. Het koppelen van technologische innovaties (waar in de werkplaats(en) onderzoek naar gedaan wordt) aan ambacht en traditie is typerend voor het profiel van Brabant omdat het *high tech* met *high touch* verbindt.

l. Bij het project is sprake van samenwerking met een of meer andere partijen, waarbij tenminste een partij behoort tot een domein buiten de culturele sector (score: goed)

De commissie ziet dat de samenwerkingspartners rondom dit project grotendeels tot de culturele sector en het onderwijs behoren (Kunstpodium T, Van Abbemuseum, andere kunstenaarswerkplaatsen) en vindt de connectie met het onderwijs (Avans, Fontys, Design Academy Eindhoven, Sint Lucas Boxtel) voor Beeldenstorm van dusdanig belang en betekenis dat dit criterium goed onderbouwd wordt. Ook het onderzoek naar samenwerking met het bedrijfsleven waartoe Beeldenstorm al een voorzichtige aanzet geeft, biedt nieuwe perspectieven op dit gebied.

m. Het project wordt uitgevoerd binnen of in samenwerking met de Brabantse topsectoren (score: onvoldoende)

Hoewel de projecthouder zelf de Brainport regio noemt waarbinnen ze werkzaam is, verwijst deze aanduiding eerder naar het profiel van Brabant (k) dan naar een Brabantse topsector. Projecthouder geeft in de aanvraag de verbondenheid met *biobased economy* en *high tech* maakindustrie aan maar geeft onvoldoende onderbouwing waardoor de commissie dit niet onderkent.

4. ADVIES

De commissie adviseert op grond van bovenstaande beoordeling het gevraagde bedrag van €152.500,- beschikbaar te stellen voor De Ongehoorzaamheid Van De Gladde Spier.

Als voorwaarde behorende bij de toekenning adviseert de commissie:

- dat het project, naast de door de projecthouder geformuleerde activiteiten, als resultaat een onderzoek naar een verdienmodel voor kunstenaarswerkplaatsen moet opleveren.

Het onderzoeksverslag moet ten minste een strategie en actieplan bevatten voor:

- de verbinding met het bedrijfsleven en verder onderzoek hoe men stakeholders gaat inzetten
- de samenwerking hierin met andere werkplaatsen
- een ambitie tot acquisitie en de plannen hiertoe

De commissie adviseert Brabant C om in ieder geval eind 2017 dit onderzoeksverslag met een doorkijk naar 2018 te vragen van de projecthouder. Verdere afspraken hieromtrent kunnen in de uitvoeringsovereenkomst worden vastgelegd.

5. SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

George Lawson (voorzitter)

Rob Schoonen

Stan Topouzis

Lydia van Oosten

Jasmijn van der Hamsvoord

Antoinette Klawer

Anne Erkelens-Schuurmans (commissie-secretaris)

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.